

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. aprila 2022 - Leto XXXII, št. 15

REMENKE SO SIMBOL VÜZEMSKOGA GORISTANENJA

*Obiske pedagoških strokovnjakov iz Slovenije
stran 4*

*Levinja je odšla v Anglijo
stran 3*

*Rada mam svoj materni dzejik
stran 8*

REMENKE SO SIMBOL VÜZEMSKOGA GORISTANENJA

»Vsi vejmo, ka se na vüzenek spominamo na Kristušovo trpljenje in goristanenje, s šerim je Zveličar odrejšo svejt. Tau je najstarejši cerkveni svetek med Slovencami, de je pa njini veuki sprtoletni svetek tö,« je 7. apriliša v šte-

metodo že dugo poznamo v Prekmurji, tau je risanje po küjani ali vösfudnji dajcaj s stoplenim vauskom ali parafinom,« nam je raztomačila umetnostna zgodovinarica Tamara Andrejek, zmejs pa mlajšom kazala tau staro

ba ostala, indrik pa se je na redeče pofarbalo. Ali pa smo dajce cejlak pofarbali, te pa nutškrabali rauže. Takšo je tö bilau, ka smo gotove farbe küpili v zački, po farbanji pa gorkelili kejpece. Mlajši smo si dajca med sebov minjavali, vsakšo je drugo farbo ali kejpa mejlo,« se je spominala gospa Andrejek.

V Števanovci je skor tak bilau, depa donk malo ovak, so nam raztomačili strina Iluš Časar Dončec. »Mi smo tö lükovo lopinje notsküjali, de smo pa nej meli motive, cejla dajca so eno farbo mela. Vsakšoma smo edno dajce nutpofarbali pa tisto k svečanji nesli. Na vüzem je sploy rano bila meša, kauli šeste vöre. Na tistoj so gesti posvečali, te se je pa vsakši paščo domau. Doma so nas že čakali, uni so tö geli pa šli k nutvtalanoj meši kauli devete vöre,« so ta pravli strina Iluš.

»Navade je nej slobaudno tanjati,« smo čüli od sobočke etnologinje Jelke Pšajd, gda je v Števanovci pripovejdala o znamenji šeg v veukom kedni

vanovskom kulturnom domi začnila pripovedati etnologinja Pomurskoga muzeja Murska Sobota Jelka Pšajd. Zveza Slovencev na Madžarskem go je zatok pozvala, ka bi malo gučala o vüzemski šegaj v Porabji in Prekmurji, gde dosta vküpnoga geste, de so pa razločki tö.

Na medgeneracijsko delavnico je prišlo dosta šaularov s števanovske dvojezične osnovne šaule, najgir pa so bile ništerne domanje ženske ranč tak. Na pitanja Jelke Pšajd so une tö dosta pripovedale o vüzemski šegaj v njini mladi lejtaj, na priliko od toga, kak so gdasvejta posvečane mačice vbodnili v zemlau, ka bi dober pauv biu. Sobočka etnologinja pa je cüjala, kakše navade je mejlo prausno lüstvo v Prekmurji v veukom kedni. Tau smo ranč tak zvödali, ka majo ništerne vüzemske šege svoje korenje eške v poganski časaj, vej je pa prausno lüstvo nej samo Boga molilo, liki računalo na pomauč narave tö.

V drugom tali delavnice sta sodelavki murskosobočkoga muzeja Tamara in Marjeta Andrejek navzaučim pokazali, kak se farbajo remenke s tzv. »batik tehnikov«. »Tau

meštirjo. »Dajca morejo biti ladna. Gda končamo minto, moremo dati remenke v farbo. Pod parafinom mint

Farbanje remenk z batik tehniko so se navčili števanovski šaularge in domanje penzionistke - delavnico je vodila Tamara Andrejek (na pravom)

svejkla ostane, indrik pa dobijo dajca redečo vüzemsko farbo, štera simbolizéra Kristušovo krv.«

V Pomurskom muzeji majo šegau vsakšo leto držati najmenje edno delavnico za farbanje remenk. V njinoj krajini pa poznajo eške druge tehnike tö, smo zvödali od Marjete Andrejek. »Doma smo na dajce djali list, ga nutzvezali v štrümf, te ga pa küjali v vodej z lükovimi lopinjami. Gde je biu list, je dajcova far-

Če rejsan je bilau na začetki delavnice bole držinsko, je za en malo v kulturni dom prejkprišlo dosta-dosta mlajšov v bližanje šaule. Vsakši je leko s pisalami - štere so sodelavke muzeja naredile same - nariso svoj motiv na dajce. Batik tehniko, štere najveška prekmurska majstrica je bila pokojna Elizabeta Urisk z Dobrovnika, so tak leko spoznali mlajši in starejši v Števanovci tö.

-dm-
foto: K. Holec

Erika Köleš Kiss - tretjič izvoljena za slovensko parlamentarno zagovornico

Volivce zanima, kaj se dogaja v državi

Poročali smo že, da je na parlamentarnih volitvah ponovno slavila vladajoča koalicija Fidesza in krščanskih demokratov. V madžarski Parlament pa je bila kot zagovornica Slovencev ponovno, in sicer tretjič, izvoljena Erika Köleš Kiss.

Čeprav so javnomnenske raziskave napovedovale tesen izid med združeno opozicijo in vladajočo koalicijo, je slednja ponovno premočno slavila. »Priznam, da sem bila tudi sama malce presenečena nad izidom, čeprav sem predvidevala, da bo stranka Fidesz, skupaj s krščanskimi demokrati, slavila. Tudi

zelo dobra udeležba na volitvah me je malce presenetila. Hvala bogu, da so se ljudje odločili, da v veliki večini izkoristijo svojo pravico in so šli na volišča. Kot kaže, jih zanima, kaj se dogaja v državi,« je najprej povedala Erika Köleš Kiss, ki je malce razočarana nad tem, da je Slovensko listo, ki jo je postavila Državna slovenska samouprava, volilo samo 219 volivcev: »Po eni strani sem res malo razočarana, saj sem želela, da bi bilo več volivcev, ki bi dali glas naši narodnostni listi. Za državnozborske volitve jih je bilo sicer registriranih 280, nekateri med njimi morda sploh niso šli volit, ali pa so se odločili drugače. Teга ne bomo nikoli izvedeli. Vemo, da volilni zakon, ki določa kdo in pod kakšnimi pogoji lahko glasuje za narodnostno listo, ne dovoli dvojnega glasovanja, in zaradi tega se ljudje težje odločajo za to, da bi volili narodnostno listo. Veliko pripadnikov narodnosti mi je povedalo, da želijo glasovati tudi za strankarsko listo, kar je po svoje razumljivo.«

Po besedah slovenske narodnostne zagovornice so v parlamentnem odboru za narodnosti poskušali doseči spremembo volilne zakonodaje, a jim to na žalost ni uspelo. »Dve leti smo se pogajali z ministrstvom, z ombudsmanko in tako naprej, ampak ker temeljni zakon ne dopušča, da bi kdorkoli imel dvojno glasovalno pravico, imamo pač pripadniki narodnosti manj registriranih volivcev, kot bi si to želeli. Dejstvo je tudi, da že z enim samim prejetim glasom narodnostni zastopnik, ki je nosilec liste državne narodnostne samouprave, zdaj pride v parlament kot zagovornik svoje narodne skupnosti,« je še pojasnila Erika Köleš Kiss.

Silva Eöry

Odnji na bregaj, paukanje v vüjaj

V našom Porabji je stara šega, ka na veuko soboto po bregaj podje vužigajo veuke odnje in strejlajo z možari. Ta navada živé v drügi, nam bližanji slovenski krajinaj tö, v dalečnji talaj Slovenije pa go ne poznajo. Na našom konci tau zatok delajo, ka bi tazagnali zimau in lagve dühove.

V vesi Pertoča v *Prekmurji* so meli šegau zaküriti dvanajset mali odnjov v spomin dvanajset apoštolom. Najvekši, trinajseti je goro v čest Jezoša, eden mali – kraj od drügi – pa za Djudaša. Kürili so za dober pauv, z bogaboječnosti pa so zmejs molili raužni venec in spejvali svete pesmi.

Na *Štajerskom* so »vuzemnice« vužigali v nedelo zrankoma, gda je sunce gorprišlo. Kama je njini dim segno, tá je prej nej prišla küga in mraz je nej škauo dini. Kak vseposedik, so tam ranč tak goreli odnji v formi križa ali monštrance, vužgali so je, gda je v farnoj cerkvi odzvonilo zdravamarijo. Na bregaj je vküpprišlo veško lüstvo, podje so spejvali. V

paunauči so odnje vogasnili, znauvič pa so je vužgali eške v nedelo in pondejlek večer. Edna posabna njina šega je bila, ka so pri odnji podje deklet, deklet pa pojbe »zalejvale« z vodaup (skor kak na Vogrskom na vüzemski pondejlek).

Na Ptujskom pauli so na kaula naložili süje šibe in je z domanjoga dvoriška zvozili na njive in tranke, gde so je na ednom küpi žežgali. Tau so napravili skor pri vsakšoj iži, vüzemski odnji so bili za nji nika svetoga. Nika so se nej hejcali ali skakali, eške svoje klabüke so dojvzeli.

Na bregaj Pohorja so se podje vküpmejrili, šteroga križ de lepši in vekši, šteri de dale goro. Že na cvejtno nedelo so šli po vesi, ka bi prosili boré.

Za eden križ so nücali šest plovok, za edno monštranco osem. Badva sta se zdigavala dvanajset mejterov visiko, šurka pa sta bila skor sedem mejterov. Podje so na pomauč pri postavljanji pozvali vse moške s krajine, davali so jim gesti, piti in cigrejklina. Gda so bili križi in monštrance postavleni, so na nji privezali drauvno

podje vužgali bakle in je nosili kauli po njivaj. Pravli so, ka prej »iščejo Krišteša«, staro lüstvo pa je »žebalo« (molilo) ali spejvalo za njimi.

Na sövernom tali doline Podjuna so po sobotnom goristanenji ojdli za križom in molili raužni venec, pauleg cerkve pa so z blagoslovenim odnjom vužgali svoje – dvej-

nedelo med drügov in tretjov vörov zrankoma, ka bi najlepše goreli, gda lüstvo k meši dé. Strejlanje na veuko soboto gnes znamenüje, ka se podje za svetek veselijo. Indašnjo lüstvo pa je brodilo, ka leko s paukanjom prestraši škodlive dühove, šteri so najbole nevarni v cajti med zimauv in sprtolejtjom. Šega strejlanja

skali do šeste vöre zazranka, ka je vsakši skor glüpi grato. Ništerni tomačijo, ka je paukanje nika takšoga, kak gda se je po smrti Kristoša zemla trausila. Na Slovenskom pa je gorostalo dosta takši šatring, štere nika vküpnoga nemajo s krščanjnskim svetkom. Gda so na priliko možki v Slovenskoj Istriji na veuko soboto v cerkev šli, so svoje lače napunili s prosom, ka bi pri njinoj iži tisto leto dober pauv biu.

V Bejloj krajini so v drvenko, štero so nesli k svečanji, dali eden židani cvören. Če je štoj té cvören položo na pauv, je leko dojstavo maro. Tisti konj je samo tak leko dale üšo, če so ga znauvič podkovali ali če so cvören prejkvrezali. Na Koroškom pravijo, ka če štoj na veuko soboto nika ne pigé, cejlo leto nede žeden.

V štajerskoj Dravskoj dolini so meli dosta šatring. Podje so na veuko soboto s cerkvenoga zvoná vkradnili malo kulimajsa, s šterim so po šinjeki namazali tisto deklo, štero

so steli meti. Tau so pa tö gučali, ka je nevarno, če na veuko soboto pred nekakim odleti zavec. Sigurno pa je bilau dozapovödano orati na té svetek, vej bi pa z držine nekak mrau. Če pa je štoj zdrave nogé sto meti, je mogo trikrat kauli rama leteti, prva kak liki je sunce gorstaniilo.

Nega vekšoga svetka za krščanjnskoga slovenskoga človöka kak vüzenek. Vužiganje odnjov na bregaj in paukanje z možari na veuko soboto pa kaže na tau, ka se na našom konci Slovenije ne radüjemo samo goristanenji Zveličara, liki se veselimo zavolo toga tö, ka je konec zimé in se začne sprtolejtje.

-dm-

ilustracija:

Szilveszter Bartkó

V nam bližanji slovenski krajinaj so na veuko soboto meli šegau po bregaj postavlati veuke goreče križe – s strejlanjom z možari pa so podje naganjali zimau in hüde dühove

nasečeni lejs, šteroga so vužgali. Samo té je goro, tak so ostali borovi ploki cejli.

Vüzemski odnji so bili venak najlepši na *Koroškom*. V dolini Rož so bile njive pune z malimi odnjami, cejla krajina je bila skrita v meglau in dim – goreti je moglo v soboto, nedelo in pondejlek. Na večer so na bregaj vužgali odnje v formi križa, imena »IHS«, kelina ali srca, ništerni pa so je napravili prausno, v ednom dugom redej.

Edno posabno šego so meli kauli varaša Velikovec: na veuko soboto so majutali z gorečimi baklami (fáklyák) ozajek za izami. Že v posti so vösekli ténke baure, štere so ogüli, ka bi je leko držali z oböma rokama. Na večer pred vüzemskov nedelov so ledični

mejterske – bakle. Začnila se je veuka procesija na raubi trankov, po tistom pa so se podje postavili pet mejterov kraj od eden drügoga. Vrteli so svoje goreče bakle tak, ka so audaleč vövidle kak žerdjavi kraugi. Gda sta se dve procesiji srečali, sta z baklami napravili križe. Lüstvo je gučalo, ka prej »iškejo goristanjenoga Zveličara, kak ga je iskala Marija Magdalena«.

V drügi slovenski krajinaj so komaj kaj kürili na veuko soboto. Na *Gorenjskom* so kauli varaša Škofja Loka tau včinili z blagoslovenim odnjom na njivi, štera je bila najbole daleč od rama. Vküp so pobrali dosta zeleni borovi vejki, ka bi več dima bilau, šteri pokrije cejli grünt. V *Bejloj krajini* so vužgali odnje na vüzemsko

je nej povezana s krščanjnskim spominom na trplenje in smrt Odrešitela ali svetkom njegovoga goristanenja – dosta bole z indašnjimi poganskimi sprtolejtjnimi navadami.

V prekmurski Otovcaj so z dvöma možaroma strlili že te, gda so se zvonauvge znauvič zglasili, v štajerski Halozač so začnili paukati zrankoma v devetoj vöri. Vseposedik pa je bila šega, ka so strejlali med goristanenjskov procesijov. V gorenjski Železnikač so podje blüzi cerkve nalekli više dvajsti možarov, malo pred paunočjav pa so svetešnje zaspejvali alelujo. Gda je zvon oprvim vdaro paunauč, je paučo prvi možar, pri drügom vdarcu drügi in tak tadale – dvanajsetkrat. Potom toga so malo počivali, te pa tak tre-

PREKMURJE

Mladinski turizem

V Lendavi so se na dijaleški Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti (PMSNS) svetnice in svetniki pod vodstvom predsednika Ferenca Horvátha seznanili s tem, ka do se v Dolgi vasi začnile vrejdgemati zidine, v sterih do moderna prenočišča za mlade. PMSNS je projekt začnila že lani, gda so odkúpili več zidin, v sterih je bila krčma, stera je mela túdi sobe, v sterih se je dalo túdi prespati. Prenovljene zidine do namenjene mladinskim skupinam in drúgim turistom, pa túdi dijakom, steri odijo na Dvojezično srednjo šolo Lendava ali pa majo v Lendavi in njeni okolici delovno prakso, pa so doma nindri indri in zatau núcajo mesto za prespati. Gda do té, če tak povejmo, mladinski hotel, do konca vrejdvzeli, do zaposlili najmenje 20 lidi. V kompleksu de túdi restavracija, v steroj do dijaki, steri se šaulivajo v programaj za gostinstvo in turizem, leko meli praktični pouk. Pauleg restavracije, v steroj de mesta za 150 gostov, de ške zidina, v steroj do túdi prenočišča. Pauleg sob za dijake do meli ške štiri dvoposteljne sobe za drúge goste. Vsevkúper de leko prespalo 42 lidi. Za tau naložbo do ponúcali 1,6 milijona evrov. Té penenze de s podporo madžarske vlade prispevo sklad Gábor Bethlen. Pauleg toga do 143 gezero evrov ponúcali ške za tau, ka de té nauvi mladinski hotel začno poslovati. V PMSNS ške planerajo, ka bi tú pauleg napravili ške konjeniški center, pa ka bi vrejdvzeli ške en prireditveni prostor. Ta nauva investicija naj bi pomagala pri razvoji mladinskoga in drúgega turizma na narodnostno mešanom območji v Prekmurji. Kulturno in gastronomsko dediščino bi radi povezali s paverstvom, vinarstvom in držinskimi firmami.

Silva Eöry

OBISK PEDAGOŠKIH STROKOVNJAKOV IZ SLOVENIJE

6. aprila je bil na obisku v Porabju direktor Zavoda za šolstvo RS dr. Vinko Logaj, ki sta ga spremljala nova predstojnica Območne enote Murska Sobota Darja Farič Klemenčič in predstavnik slovenskega ministrstva za šolstvo Roman Gruden. Skupaj s slovensko generalno konzulko Metko Lajnsček in predsednikom Držav-

Delegacija na DOŠ Števanovci

ne slovenske samouprave Karlom Holcem, ki je upravljalka obeh dvojezičnih šol, so obiskali dvojezično osnovno šolo Jožefa Košiča Gornji Senik in DOŠ Števanovci, kjer sta jih sprejeli ravnateljici Ildiko Dončec Treiber in Agica Holec. Na pogovorih je sodelovala tudi učiteljica asistentka in pedagoška svetovalka Valentina Novak. Obisk je bil namenjen seznanitvi z aktualnim stanjem in potrebami na področju poučevanja slovenskega jezika s ciljem doseganja čim boljših rezultatov. Na obeh šolah poleg klasičnega pouka izvajajo številne zunajšolske dejavnosti, s katerimi želijo mladim čim bolj približati Slovenijo in slovenstvo ter jih seznaniti s kulturno dediščino Porabja. Ravnateljici sta se zahvalili za strokovno pomoč in podporo iz Slovenije.

Pred Slovenskim kulturnim in informacijskim centrom: (z leve) Andrea Kovács, Darja Farič Klemenčič, Karel Holec, Vinko Logaj, Erika Köleš Kiss, Metka Lajnsček in Roman Gruden

Direktor Vinko Logaj je pohvalil lepo urejeni šoli in poudaril pomen medsebojnega sodelovanja. Skupaj z novo predstojnico Darja Farič Klemenčič sta izrazila pripravljenost in odprtost pri nujenju strokovne podpore učiteljem s strani Zavoda za šolstvo. Gostje iz Slovenije so se v Slovenskem kulturnem in informacijskem centru v Monoštru srečali s predstavniki slovenske skupnosti. Na srečanju sta ob predsedniku Državne slovenske samouprave Karlu Holcu sodelovali slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss in predsednica Zveze Slovencev Andrea Kovács. Dogovorili so se za napotitev dodatnih pedagoških asistentov in mentorjev iz Slovenije tudi v okviru različnih izobraževalnih programov in projektov.

Brigita Soós

Gledališka skupina Kofetarji

Vsakemu svoje

Gledališka skupina Kofetarji, ki deluje v okviru Društva upokojencev Lendava, je v lendavskem kulturnem domu premierno uprizorila gledališko predstavo z naslovom Vsakemu svoje. Gre za lahkonomedijo, ki govori o upokojencih, njihovih težavah in veselih trenutkih. Govori o ljubezni med starejšim parom, ki se spozna na morju, v

nil, da je gledališka skupina v štirinajstih letih delovanja uprizorila šest gledaliških predstav za odrasle in veliko skečev, pa tudi pravljice za otroke: »Korona je v zadnjih dveh letih najbolj prizadela prav gledališko dejavnosti. A naši Kofetarji niso obupali in so se lotili priprave predstave, pri čemer jih je ves čas spodbujal režiser

Gledališka skupina lendavskih upokojencev je uprizorila svojo šesto predstavo

Izoli, in si zaželi malce bližine. Lojze se preseli v Lendavo k Zofki. Izkaže pa se, da moški ni tisto, za kar se predstavlja, ampak je slepar. Lendavski upokojenci so na odru dokazali, da so še vedno v dobri fizični kondiciji, saj predstava z veliko dialogov in gibanja traja uro in pol. V komedijo so spretno vključili tudi slovenske evergrine in ples. Režiser predstave Miha Štampah je povedal, da mu je bilo veselje delati z upokojenci, ki so veliki ljubitelji gledališča in se trudijo, da bi bile predstave čim bolj zanimive za gledalce. Pred predstavo je obiskovalce nagovoril predsednik Društva upokojencev Lendava Aleksander Varga, ki je spom-

niha Štampah. «

Režiser predstave Miha Štampah je tudi poskrbel za priredbo besedila, katerega avtor je Peter Rezman. V vlogi vdove Zofke nastopa Jerica Trojak, lover boy Lojze pa je Aleksander Marič. Igrajo še: Sonja Kotnjek, Štefan Žerdin, Anica Varga, Ivo Paušič, Gabi Peček, Marija Varga in Matilda Karba. Za sceno in kostume sta poskrbela Matilda Štefanija Feher Karba in Miha Štampah, za koreografijo Eva Nađ, za ton in luč pa Nikolaj Bažika in Ludvik Gönc. Grafično oblikovanje promocijskega gradiva pa je delo Doris Solarič.

Besedilo in fotografija: Jože Gabor

Pintarge

Malo ljudi vej, kak dosta pintarov (sodarov) je bilau inda svejta na Slovenskom. Tü brodimo na tiste pavre, šteri so se zvün svojoga dela na grünti spravlali s tauv domanjov meštrijov tö. Najbole erične sodarske krajine so bile kauli vesi Črni Vrh nad Idrijov, v gorenjskoj Selškoj dolini in v vesnici Tacen blüzi

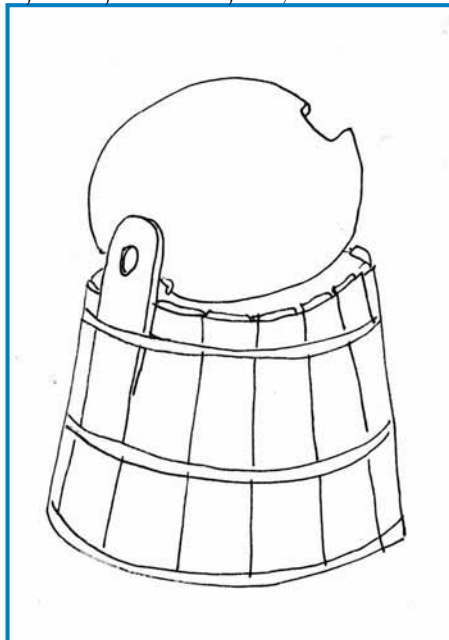
šteri so nücali vnaugo bečk za pelanje svoji produktov, najbole cvekov. V stari papéraj piše, ka so tam že v 13. stoletji rédili male bečke za sildje in veuke za vino, v šteraj so blago vozili na splavaj (uszály) po Savi vse tačas, ka so nej napravili železnico.

Do konca 19. stoletja je pinta-

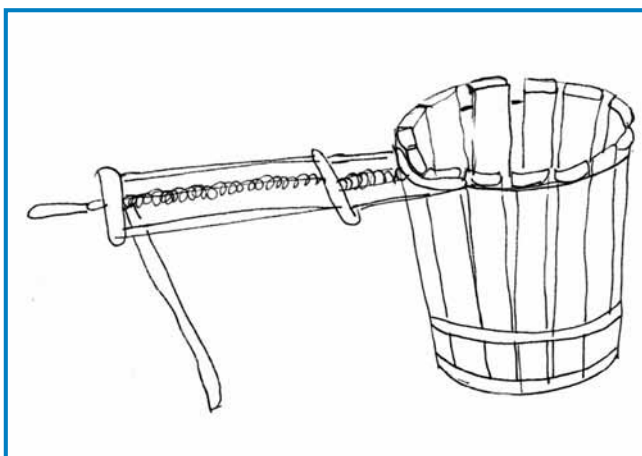
čom pa so odavali posaude za 5 do 35 kil rib.

Eden pintar je na leto narédo kauli petstau bečk veličine od 50 do 100 kil. Cejlo leto je tau delo, samo v majuši je nalečüvo lejs. Če je emo grünt, je mogo juniuša in juliuša tistoga tö delati. Sodarsko delo je nej bilau žmetno, zvün pripravlanja lesa in krivlenja dog. Tau slejdnje pa je tö ležejše gratalo, gda je eden slovenski majster vönajšo eden posaben mašin za tau delo. Dosta menje pintarov je delalo v Tacni pri Ljubljani, kama je tau

najstarejši pomočnik. Pintar je skrb emo, ka so šli njegvi delavci večer s kem prva v postelo. Vzimi so mogli inaške pred vsemi stanjüvati, ka bi v delavnici

Pintarge so rédili lesene posaude za žir in dojspečeno mesau tö

Pintar tak leko gordeje obrauče na bečkine dogé, če je s škerdjau vküperpotegne in znautra zaküri - zmejs pa je od zvüna pa znautra z mokrov ronjov namaka

Ljubljane. Zvün toga so se s pintarijov spravlali »suhorobarge« na Dolenjskom ranč tak.

V vesnici Črni Vrh so sodarge rédili vsefelé škafe, kadi in bečke. Najbole so bili erični po svoji mali kadaj, v šteraj so vinarge na plečaj nosili prešat grauzdje. Té »brente« so rédili z borovoga lesa, šteroga so že pred zimauv zvozili domau in ga razžagali v dogé. Delali so menjše lesene posaude tö (»kalovniki«), s šterimi so grauzdje nosili mlajši in ženske, s poda bečke pa so mošt vödjemali s tzv. lesenimi »šešljami«.

Vse té škeri so pintarge odavali v bližanji vinogradniški krajinaj, med drugim v Vipavskoj dolini in na Krasi. Pred prvov svetovnov bojnov so njine produkte küpüvali bautoške, dosta pa so je na senja v Vipavi, Gorici in Trsti zvozili majstri sami. Lesene posaude so sklali na kaula, najveške so mogli celau vrazmo pobrati. Pelanje je bilau nevarno, vej so pa bile poštijte trnok lagve. Sodarge s Selške doline so rédili škéri za pavre, depa za raučne majstre in bautoše tö. V njinoj krajini je delalo dosta kovačov,

rija gratala edna glavna domanja meštija na Slovenskom, s šterov so se po navadi spravlali najmenjši pavri. Zaslüžek je nej biu veuki, vej so pa en tau penez vsikdar pobrali bautoške. Zatok so sodarge leta 1902 stvaurili svojo zadrugo (szövetkezet), štera je skrb mejla za odajo produktov od svoji članov in jim davala škéri. Za deset lejt so napravili edno moderno delavnico na mašine in edno vodno žago, za pintare pa so organizérali včenjé v meštiji tö (na priliko o tom, kak se rédijo bečke za pet gezero litrov).

Selški sodarge so bili najbole erični po svoji mali bečkaj za kiselo kapüsto, depa po svoji leseni posaudaj za med, ribe, cement, cveke in kulimajs tö. Pred prvov svetovnov bojnov so na leto napravili 25 gezero bečk za kapüsto, štere so odavali v Ljubljani, depa na Štajerskom, Rovačkom, Vogrskom in Moravskom ranč tak. Male bečke za cveke so rédili z lesa, šteri je krajspadno med žaganjom, v takši je bilau mesto celau za 200 kil cvekov. V medene bečke je üšlo 25 do 50 kil medü, ribi-

meštijo pripelo eden majster s Črnoga Vrha. Za en malo pa so tam oprli prave delavnice, v šteraj so zvekšoga rédili bečke in vinske posaude. Té so odavali vinogradnikom v Srbiji, v rovačkoj Istriji in Dalmaciji, depa doma na Ptuj, v Ormoži, Metliki, Črnomlji in Vipavi tö.

V ednoj pintarskoj delavnici je nej bilau tak kak pri domanji majstraj: vsikdar so delali, vzimi od šeste vöre zrankoma do kmice, vleti pa od prve zordje do kesnoga večera. Inaške in pomočnicke so obed geli v delavnici, majster pa v svojom rami. Največkrat sta bila za zajtrik mlejčen kafej in krü, za obed kiseli krumplinge, gra, močnik ali kaša, za večerdjo pa tisto, ka je ostalo od oböda. Zvün nedele so delali vsakši den v kedni, inaške in pomočnicke so živeli v rami majstra. Delavci z vési so vsakši večer domau odišli, vsi drugi pa samo na cerkvene svetke.

Niške od inašov in pomočnikov je nej smo vö z delavnice, če je nej bilau mujs. Med delom so se nej smeli pogučavati, samo o meštiji. Če je biu majster zvün delavnice, je emo glavno rejč

zakürili. Gda pa je delo gotovo bilau, so mogli vküpzamesti in pospraviti škéri.

Inaške so se šonali majstri in pomočnikom, vsikdar so se jim mogli naprej pokloniti. Nej so smeli ojtj v krčmau ali se po vesi padašivati, vzimi so največkrat v toploj delavnici karte špilali, pogučavali ali spejvali. Če je majster nej biu zadovolen z inašom, ga je leko völüčo. Njegov včenjé je trpelo tri lejta, mogo pa je eške v lejsno šaulo v bližanji Šentvid tö ojtj.

Pintarge so meli dva svetca. Sveti Florjan je biu njini patronuš, vej so se pa trnok bodjali, ka bi si žežgali prste med delom. Svetoga Roka pa so čéstili zavolo toga, ka bi jim med delom skrb emo na »roké«.

Gnesnedén se vino drži in vozi v vsefelé posaudaj, od železne prejk plastične do betonske, donk pa pintarski majstri ne smejo faliti v ednoj slovenskoj vinogradniškoj krajini nej. Najbole zavolo toga, ka se razméjo na edno takšo lejsno meštijo, štera má večstaulejtno tradicijo.

-dm-

ilustraciji:
Marija Kozar

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Veter

V Železni županiji, pa ranč tak pri nas v Porabji, največkrat severovzhodni veter fudi, gnauk malo, gnauk bola fejest. Kak vremei tak vetri zapovejdati ne moremo, pa tau je tak v redi. Gda samo malo fudi, gda ti malo obraz bauža, bi leko pravli, ka še paše, spoj pa tašoga reda, gda je toplo. Gda je mrzlo, te že nej tak fejest, nej zaman, vej pa gda je mrzlo, od vetra še od štiri do pet stopinj bola mrzlo čütimo. Ranč tak se ne veselimo te tö nej vetri, gda zemlau vöpoši ali gda se tak mlati, ka vse strga pa gorazobrne. Depa gda senau siši ali generatora žene, te že znauva nam slüži.

Kak fejest veter fudi, tau je odvisno od tauga, kak velka je razlika med zračnim tlakom (légnyomás), zato ka zrak se vsigdar tanta tere, gde je nižéši pritisk, zavolo toga fudi veter.

Gde kak fejest fudi veter je še od tauga tö odvisno, gde kak dosegne. Če Železno županijo gledamo, se leko povej, ka smo na dobrom mesti, kak zahodne Alpe tak Köszeški hribi nas lopau zakrivajo pred močnim vetrom. Na Vogrskom je najbola gausta vetrovna smer Sopron-Szeged, zavolo toga mamó na severovzhodu puno turbin na veter. Če cejli rosag gledamo, gde kak fejest fudi veter, te se leko povej, ka najbola mirna krajina je Železna županija. Pri nas fudi najmenje veter pa pri nas je najmenje taši naviht, vijerov, gde fejest močen veter fudi. Gda veter na Balatoni, v Soproni ali v Budimpešti 130 kilometrov na vöro fudi, pri nas tašoga reda samo kauli 80 kilomejtrov merimo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Kandidature je vložilo 20 strank in list

Volilne komisije so končale postopke preverjanja zakonitosti kandidatnih list in opravile žreb vrstnega reda kandidatnih list v posameznih volilnih enotah. Kandidature za tokratne državnoborske volitve, ki bodo 24. aprila, je vložilo skupaj 20 strank in list. Z izjemo Zavezništva osvobodimo Slovenijo je preostalih 19 strank, ki se bo potegovalo za prestop parlamentarnega praga, kandidatne liste vložilo v vseh osmih volilnih enotah. Za 88 poslanskih mest se bo po podatkih Državne volilne komisije potegovalo 1471 kandidatov, še pet pa se jih poteguje za izvolitev za poslanca madžarske in italijanske narodne skupnosti. Pri madžarski narodni skupnosti so kandidature vložili sedanji poslanec Ferenc Horváth, poleg njega pa še Otto Močnek in Mihael Kasaš. V tekmi za poslansko mesto predstavnika italijanske narodne skupnosti se bosta pomerila aktualni poslanec Felice Žiža in dolgoletni predsednik Unije Italijanov Maurizio Tremul.

Pri vložitvi kandidatnih list morajo stranke upoštevati 35-odstotne spolne kvote, med vsemi kandidati za 88 poslancev je 653 žensk, kar predstavlja nekaj več kot 44 odstotkov. Najstarejša kandidatka je 82-letna Tatjana Voj, ki jo je na svojo listo uvrstil SAB. Na Listi Borisa Popoviča – Digitalizirajmo Slovenijo pa kandidira 18-letni Jaka Krčovnik, ki je najmlajši poslanski kandidat. Največ poslanskih kandidatov, nekaj več kot 40 odstotkov, je starih od 46 do 61 let, dobrih 11 odstotkov kandidatov pa je starih manj kot 31 let. Povprečna starost kandidatov bo na dan parlamentarnih volitev nekaj manj kot 49 let. Kandidati za poslance imajo tudi raznoliko izobrazbeno strukturo. Največ, kar 463 kandidatov ima visokošolsko izobrazbo 2. stopnje. Med kandidati je 69 doktorjev znanosti, 19 pa jih je zaključilo le osnovno šolo.

Luana Zajmi - fodbalerka iz Bogojine

LEVINJA JE ODIŠLA V ANGLIJO

Luana Zajmi je lansko jesen nasledovala svojim senjam in se je kak 19-letna mlada deklina napautila v Anglijo profesionalno špilati fotbal. Gda sam jo pozvala prejk Skypa, sam jo prvo pitala, če je ške nej pozabila prekmursko gučati. V smeji mi je odgovorila: »Nej san pozabila, nej. Tak na dva ali tri dni se ob pomauči té nauwe moderne tehnike čujem s svojo držino, tak ka si te furt po domanje pogučavlemo.« Zdad se v glavnom pogučavle samo angleški, zatau je vesela, ka se je té gezik začnila včiti že v osnovni šauli v Bogojini, gé njena držina že duga lejta žive. Ime pa priimek ovak kaže ta tudi tau, ka so njene korenje nidri indri. »Tak je gé. Mama je Slovenka, rojena v Murski Soboti, očka pa je rojeni na Kosovi, tak ka je tau kosovski priimek. Moje ime pa sta vküper poiskala. Zatau, ka sta oba na L, Leonard pa Laura, sta

ges tudi sama fotbal špilala. Te je ena mamina poznanka pravla, ka v Filovcaj gé eden klub, v sterom samo ženske fotbal špilajo. Mama je prvo prauti bila, pa je pravla, ka

ster Cityja, stera je lani prišla v prvo angleško ligo: »Moja želja je furt bila, ka dem fotbal špilati v Anglijo. Moj očka že duga leta navija za klub Manchester United in te sam tudi ges

Luana Zajmi je 13 lejt fotbal špilala pri ŽNK Pomurje Beltinci

naj ges rajši ostanem pri pleši, samo ges sam vódržala in sve te rejsan ta na trening šle.

Tak se mi je povidlo, ka sam v klubi ostala cejli trinajst lejt.« Té klub je ŽNK Nona Pomurje Beltinci, steri je tudi aktualni državni prvak (országos bajnok).

Naša sogovornica je v prvi slovenski ženski fotbalski ligi na 52 tekma dala 36 golov, z Böltinčarkami, stera zadnja leta v glavnom svoje domanje tekme špilajo na igrišči v Bratoncaj, pa je špilala tudi v UEFA Ligi prvakinj.

Luana Zajmi je s svojimi sotekmovalkami velke uspehe dosegala že v mlašečih kategorijaj, vej pa so bile skor furt najbavke v rosagi. Gda je zgotovila osnovno šaulo, se je šla šaulivat v Ljubljano, na Gimnazijo Šiška, v steraj majo tudi fotbalski oddelek. In te je začnila pomalek broditi, ka de probala fotbal tudi profesionalno, za peneze špilati. In tak se je lani pokazala prilika, ka de v domovino fotbala, v Anglijo, gé je podpisala pogodbo za »lisice«, kak zovejo žensko ekipo Leice-

raš začnila za té klub navijati.«

Za Leicester City je do zdaj odšpilala samo eno tekmo, in tau v ligaškem pokali prauti drugi ekipi iz varaša Machester, Manchester City-ji. Čiglij so tekmo zgubile z 0:5, je bilau tau za njau eno ejkstra doživetje. »Za takše trenutke trenejraš in se mant-

Za prvoligaško ekipo Leicester City je do zdaj odšpilala eno tekmo

Luana Zajmi zdaj žive v kraji Preston, steri je malo vkraj od Blackburna, gé zdaj špila fotbal: »Tau je takši lejpi varaš, steri ma v centri eno dugo vilico, v steraj so tudi baute. Nej je trnok velki, tak ka v par minutaj prideš od enoga do drugoga tala varaša. Rada se šetam ob reki. Leicester je dosta vekši varaš, vej pa ma 350 gezero prebivalcov. V obeh varašaj pa sam nej živela sama. Prva sam bila z eno Škotinjo, zdaj pa živem vküper z eno Merkanarko.«

Sogovornica ške pove, ka je nej tak kak pri moških kolegaj, gé jim, če tak povemo, vse prinesejo k riti, ona si mora sama küjati in prati, tak ka je tau dobro gé, vej pa se je navčila samostojnega žitka. Njena velka želja je, ka bi ške neka lejt profesionalno špilala fotbal, najrajši v Angliji, spoj pa za Manchester United. Če de pa prišla kakša dobra ponudba, pa ta se z agentom (ügynök) pogučala, de šla mogauče iskat svojo fotbalsko srečo tudi v kakši drugi rosag. Fotbal bi rada špilala tudi za reprezentanco. V mlašečih kategorijaj je bila tau slovenska, lani pa je

Od lanske jeseni fotbal špila v Angliji

vödabrala takše ime, stero se tudi začne na tau litero. Ovači pa Luana v albanščini pomeni levinja (oroszlán),« raztolmači sogovornica, stera ma ške starejšoga, 23 lejt staroga brata Diona, in mlajšo sestro Leono, stera je stara 12 lejt.

Luana Zajmi je fotbal začnila špilati že te, gda je bila stara šest lejt: »Moj očka je povezani s fotbalom, biu je tudi maser pri soboški Muri, tak ka sam z njim tudi na tekme odila in sam volau dobila, ka bi

raš na treningaj. Fejst sam hvaležna za tau izkušnjo, ka sam se leko vóspobala na tak fontoški tekmi,« je povedala sogovornica, stero je njeni klub v želji, ka dobi malo več prakse posaudo drugoligaši, Blackburn Roversi: »Posaudili so me do konca té sezone. Na žalost sam se brž po tistom, ka san prišla v nauwi klub, tudi poškodovala, tak ka sam zdaj dva meseca nej mogla špilati fotbala. Komaj zdaj sam začnila pomalek pa trenejrati.«

bila na pripravaj albanske reprezentance, samo tekme je za njau ške nej špilala, zatau zdaj premišlavle, ka de mogauče probalaprivi v slovensko člansko reprezentanco: »Dokejč ne špiláš prve uradne tekme, se ške leko odlaučiš, po tistom pa ne moreš več vöminiti tau, za štero reprezentanco boš špilo.« (Kejp na 1. strani: Luana Zajmi žive svoje senje.)

*Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv
Luane Zajmi*

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

ČEBULNICE, GOMOLJNICE

Čebulnice in gomoljnice so med prvimi rastlinami, ki z živobarvnimi cvetovi naznanjajo pomlad.

Jesenske čebulnice in gomoljnice so večinoma nizke rastline, na primer jesenski žafrani, ki pridejo do izraza le na izpostavljenih nezaraščenih delih gredice.

Scilla - roza veverica

Za vse čebulnice in gomoljnice je značilno, da imajo podzemne organe, v katerih hranijo zaloge hranil za razvoj nadzemnih delov v naslednjem letu. Pri tulipanih in drugih čebulnicah so to čebulice, pri perunikah korenike, pri žafranah in dalijah pa gomolji. Nadzem-

Ornithogalum-ptičje mleko

ni deli teh rastlin propadejo večinoma kmalu po končanem cvetenju in pustijo na gredici precejšnje praznine, zato jih je najboljšje saditi med trajnice.

TULIPANI - sadimo jih jeseni in so večinoma prezimno trdni. Po 3. letih jih moramo izkopati, jih deliti in ponovno posaditi, rabijo pa zelo humusna odcedna tla. Izkopavamo jih takrat, ko listje začne rumeneti, ponavadi sredi julija. Čebulice sušimo, čistimo in shranimo na zmerno toplem in suhem prostoru.

NARCISE - če ne cvetijo, jih poleti izkopljemo, jih do jeseni hranimo na suhem in zračnem prostoru, jih razdelimo in jeseni ponovno posadimo, da na pomlad takoj zacvetijo. Za ohranjanje listja je potrebno tudi dognojevanje, saj narcise ostanejo na istem mestu nekaj let. Prvič gnojimo spomladi, ko se prebujajo rast, nato pa po cvetenju. Vse sorte narcis se ob pozni prvi košnji dobro obnesejo tudi v vrtni trati. Narcisa je rada v vazi sama. Če pa jo že hočemo v šopku, pa cvetove porežemo en dan prej, da se strupeni sok izloči. Rastlina je namreč strupena.

SCILA - ROZA VEVERICA je z zvončastimi roza cvetovi primerna za zasajanje grobov, skalnjakov ali v posode. Razvije precej velike rozete in je prava paša za oči. Najpogosteje jo vidimo v sinje modri barvi. Rada se tudi sama razmnoži, če je ne okopavamo.

ORNITHOGALUM - PTIČJE MLEKO - v umazano beli barvi je v

Jarica ali ozimika prva med prvimi požene cvet

zadnjem času postala precej zanimiva rastlina. Pojavlja se tudi v oranžni barvi, nižje rasti, vendar ta ni prezimno trdna.

STEBERGIJA - je prezimno trdna. Cveti septembra. Ima široko črtaste liste in pecljate živorumene cvetove, ki nekoliko spominjajo na

Stembergija

cvet podleska. Po cvetenju ostane listje živo in čez zimo ne pozebe niti se ne presuši. Primerna je tudi za skalnjak.

JARICA - OZIMIKA je trajnica. Zacveti med prvim pomladnim rastljenjem pred zvončki. Zelo ljubka in zanimiva rastlina in se uspešno sama razmnožuje s semeni. Primerna je za zasaditev pod drevesi.

ČEBULNICE ZA SKALNJAK OZIROMA ZA GROBOVE

To so vse vrste žafranov, mrežaste perunike, grozdki, drobnocvetne in botanične narcise, nižje sorte tulipanov, sibirski modra čebulica ... Vse te čebulnice lahko sadimo v družbi z nizkimi trajnicami. In jih ne jemljemo ven, saj nam bodo cvetele še drugo leto. Sicer pa pustimo v skalnjaku čebulnice, da dozori. Ko začne listje rumeneti, ga potrgamo ali izpulimo in medtem so prazna mesta že zarasle sosednje rastline.

MORDA NISTE VEDELI ...

Narcis je bilo ime lepemu grškemu mladeniču, ki se je zaljubil v svojo podobo in se spremenil v cvetlico.

*Besedilo: Olga Varga
Fotografije: svetovni splet*

... DO MADŽARSKE

Vodja opozicije ostane župan

Nosilec liste združene opozicije, ki je na državnozbornih volitvah 3. aprila doživela velik poraz, Péter Márki-Zay, se je odločil, da ne bo poslanec parlamenta, rajši ostane župan podeželskega mesta Hódmezővásárhely. Na njegovo odločitev je verjetno vplivalo tudi dejstvo, da sta ga takoj po volitvah napadla predsednika dveh strank združene opozicije in izrecno njega krivila za poraz. Predsednik stranke Demokratične koalicije in bivši premier Ferenc Gyurcsány je rekel, da ni bil dober kapetan ladje, ki so mu jo zaupali volivci, predsednik stranke Jobbik Péter Jakab mu je očitel narobe komunikacijo, češ, da je več časa porabil za to, da bi volivcem razložil njegove napačne stavke, kot za to, da bi govoril o tem, zakaj je FIDESZ-ovo vladanje nedemokratično in nepošteno. Nastala je zelo zanimiva situacija, saj nobeden od prvih treh politikov na listi združene opozicije ne bo poslanec v parlamentu. Nosilec liste ostane župan podeželskega mesta, Gergely Karácsony ostane župan Budimpešte, Klára Dobrev pa poslanka Evropskega parlamenta.

Zunanji minister je poklical ukrajinsko veleposlanico na ministrstvo

Madžarski zunanji minister Péter Szijjártó je prejšnjo sredo poklical ukrajinsko veleposlanico na pogovor na ministrstvo in ji izpostavil, »da je že čas, da ukrajinski voditelji nehajo žaliti Madžarsko in sprejmejo odločitev madžarskega naroda.« Na svoji facebook strani je zapisal, da je vlada jasno povedala svoje stališče o vojni v soseščini: »Obsojamo vojaško agresijo in podpiramo suverenost Ukrajine, sprejeli smo več sto tisoč beguncev, ki so bežali, da ohranijo svoja življenja, v okviru največje humanitarne akcije države smo poslali v Ukrajino več sto tisoč ton živin in druge pomoči. Hkrati je za nas najbolj pomembna varnost Madžarov, zato bomo izostali iz te vojne, saj to ni naša vojna. Prav zaradi miru in varnosti naših ljudi ne bomo pošiljali vojaške opreme in ne bomo izglasovali sankcij v zvezi z energetiko.«

Rada mam svoj materni djezik

Marija Herczeg, po možej Mešič, so na Židovi doma, tam, na tistoj zemlej, gdé so gnauksvejta njini oča živeli.

Ovak so se oni v Sakalauvci naraudili pa živeli, do petega razreda so tam odli v šaulo. Potejm, gda so stariške ram gorazozidali, so prišli na Židovo, gde še gnesden živijo. Tetica Marija stare kejpe lopau v album majo skladjeno. Kak smo je začnili ednoga za drugim gledati, tak so naprejprišli eden za drugim spomini. Kak je bilau, gda so v šaulo odli, kak so se na turbi zime, nej tak kak zdaj. Bilau čujskali dola z brega pa dosta je tak, gda smo v šaulo šli, ka vse kaj tašoga. Še gnesden z veseljem mislijo na tiste čase, gda so doma v Sakalovci, v malom rojstnom rami živeli.

- Marija, kak ste vi iz Sakalovec na Židovo prišli?

»Mi smo se v Sakalauvci tam držali, gde zdaj svetlobni križ stoji, vrkar na bargej v ednom malom rami. Dja sem tam gorarasla, do petoga klasa sem tam v Sakalovci odla v šaulo. Gda se je ram tū na Židovi zozido, te smo sé prišli pa te od tistoga mau dja tū živem, depa te ram smo že mi vcujzozidali, staroga smo pa dolarazmetali.«

- Ka se je vam v Sakalauvci vidlo?

»Fajn je bilau, dobro je bilau, mena se je tam fejst vidlo. Na

velkom brejgi smo doma bili, depa tau je v zimi dobro bilau, zato ka smo se leko čujskali pa sankali, depa te so še bile

Marija Herczeg Mešič ma kejpe v albume skladjene

Ženila se je 1974. leta

smo gora na turbo vseli pa tak smo se pelali dola po brejgi. Depa nej gnauk, večkrat, zato ka vsikšo paut bola naglo šlau, kak je vsigdar bola trdi capaš grato. Gda brat domau pride, te vsigdar od tauga pripovejdamo, kak je bilau prvin, gda smo še mali mlajši bili v Sakalauvci.«

- Kelko je vas bilau?

»Nas je pet mlajšov bilau, dveje dekle pa trgé podje. Sestra je v Mosonmagyaróvári, Feri v Varaši, dva brata sta pa v Budimpešto šla delat. Joži pa Jani. Joži je dober rokoborec (bírkózó) bijo, dosta priznanj je daubo, nej samo doma na Vogrskom, na tihinskom tō.«

- Vam je nej na misli prišlo, ka doma v Sakalauvci ostanete?

»Ne vejim, vejn zato, ka tū je vse bola skrejej bilau, kak delo tak šaula, baute, pa tū je bilau mesto, kama smo leko zidali.«

- Gde so vaš oča delali?

»Oča je najprvin na železnici delo, potejm v sanatoriji kuro centralno peč, sledkar pa, da je že starejši grato, te je portaš bijo. Mati, ona je nin nej delala, ona je vsigdar doma bila. Gazdijo veliko smo nej meli, svinje smo meli pa koze za svoj tau. Mati, ona je k vekšim pavrom za pejnaze odla okapat, kromče kopat, žetvo delat pa vse drugo pavarско delo pomagat. Zato ka dosta nas je bilau mlajšov pa edna plača je malo bila.«

- Kama ste šli delat ali se včít, gda ste vözopodli šaulo?

»Nej sem se včila, dja sem včasins delat ušla. Najprvin v židano fabriko, sledkar ta, gde so kravate delali, gda so tau fabriko zaprli, te sem pa v Opli delala cejlak dočas, ka sem nej v penzijo odišla.«

- Vaš mauž so z Židove?

»Nej, on je iz Rábafüzesa, depa oni so ovak nej tavalau, mati je iz Magyarlaka bila, oča pa iz vesi Máriaujfalú.«

- Gda sta se ženila?

»Leta 1974 sva se ženila, na gostüvanje smo pa v gostilno Zöldfa šli, nej je bilau nas dosta, bola samo držina. Fajn je bilau pa veselo, samo tau baja, ka je že davnik bilau.«

- Zdaj je tō fajn, nej, vej pa z možaum vred kak penzionista sta doma cejli den.

»Dobro je, nika se ne morem žaugati. Dveje dekle mava, obadvej sta oženjene, že posa-

ba živeta. Vekša dekla že dva deteta ma, spoj je radi mamo, dostakrat nas poglednejo, tau je veliko veseldje za najja.«

- Najstarejši kejpe, ka ga mate, je vaš dejdek, nej?

»Tak je tau, on je od moje matere oča, Kalman Gašpar se je zvau.«

- Mate več družinski kejпов,

Z materdjov pa tetico

Pri birmi

depa tašoga nega, gde bi vsi mlajši pa stariške nagnauk dolapostlikani bili.

»Tau je zato, ka sem dja najmlajša, največkrat sem sama dolavzeta z materdjov. Na drugi tjejpaj so pa brati pa sestra dolazeti, tašoga, gde smo

Držina na 50. oblejmnici zdavanja starišov

vsi vküper, gda smo mali bili, vejn ranč nega.«

- Je eden taši kejpe tō, gda ste kak pionirge dolavzeti.

»Tau je te bilau, gda je »ütörőavatás« bijo v Sakalovci, vidiš, kak lopau smo vözravnjeni. Haán, Sukič Marti, Hirnök Mari, Časar Erži, Časar Mari, stere tak brž goraspoz-

nam na tjejpji, depa drugi so tō vsi iz Sakalauvec.«

- Je eden taši kejpe, gde so vaši stariške dolapostlikani, gda so zdavansko obletnico meli.

»Če dobro vejim, tau je te bilau, gda so petdeseto obletnico držali, zlato gostüvanje, na taum tjejpji smo vsi mlajši

dolavzeti z možami pa z ženami.«

- Vi ste doma s starišami slovenski gučali?

»Mi smo doma bola vogrski gučali, zato ka so oča Vogrin bili, depa oni so dobro vedli slovenski, zato ka več kak de-

set lejt so v Sakalovci živali.«

- Vi ranč tak dugo lejt na Židovi živete med Vaugri, depa nej ste pozabili slovenski.

»Nej, zato ka dja rada mam svoj materni djezik, ponosna sem, ka sem Slovenka.«

(Kejpe na 1. strani: Mati pa oča Marike.)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Dve reki (folyó) tečeta tak v Sloveniji kak na Talanskom. Obadve za trno lejpiivi valata. Obadve naše pa talansko menje mata. Obadve se v slovenski planinaj narodita. Skrak obej so si stari Slavi svoje vesnice naredili, iz eni vesnic so varaši gratali. Obej je indasvejta človekova krv zalejvala.

Dve reki, ena velka bojna Reka Nadiža v Breginskem kauti z velkov silov iz zemle vövdari. Té kaut na granici med Sloveniji pa Italijo stodji. Malo po Sloveniji teče, malo tam prejk granice, znauva nazaj v Slovenijo pa potejm po talanski zemli vse do maurdja. Soča (Isonzó) v dolini Trente spod Triglava svojo zibeu ma. Na, tau je

staro lüstvo, je skrak Nadiže živel. Slavi so v tau krajino prišli, za njau so se bojnali. Langobardov več nega, njiva rejč je ostanola, Slovenci pa eške itak kaulak Nadiže živejo. Nadiža staro slavsko menje ma, vejo za tau pozvani lidge prajti. Depa mi nazaj k prvi velki bojni demo, v steroj so vnaugi Slovenci mrlji, moški iz Porabja tö.

Fronta na Soči je nej vsigdar na enom pa istom mesti »stala«. V dvej pa pau lejtaj se je dostakrat vöminila

tak malo bole romantično povejdano, tam iz zemle vöpride. Obej reki rejsan v lejpi mestaj se narodita. Obej reki sta po cejlom svejti v prvoj velkoj bojni poznani gratali. Eške gnesden vala, ka sta krvavi tekli. Depa že od inda so se lidgé tam kaulak bojnali. Stari Slavi so v velkoj bojni z Langobardami bili. Langobardi,

sejkalo, una de krvava tekla, domanja krv de jo napajala, od sovražnika krv pa de jo kak kališ napravila. Pa se je tak zgodilo, kak je Gregorčič tau napiso. Prva velka bojna je 1914. leta vövdarila, eno leto po tejm se je skrak Soče velka fronta naredila. Na njoj je nej samo ene bitje bilau, v dvej pa pau lejtaj ji je 12 vövdarilo. Na enom kraji

so Talanjge se bojnali, na drugom kraji pa Monarhija, gor do Triglava so sodaški objekti segali.

Obej reki rejsan spektakularno vö iz skal vrejta. Lejvo je izviri Nadiže na pravom kraji pa Soče (Isonzó). Ranč nej daleč je od enoga do drugoga mesta, nin telko kak od Murske Sobote pa do Monoštra. Vsikša si je svojo pau vrejzala, depa obej v enom maurdji svojo pau zgotovita, v Jadranskom maurdji.

v steroj so naše slovenske krajinje tö bile. Tak visko v V tej dvej pa pau lejtaj bitja na Soči pa kaulak nje je na

Na toj fotografiji se leko vidi, po kakšnom tereni so morali sodaki ojditi, pleziti. Tou se godi v tisti dnevaj, gda se je bitje eške kuman začnilo

Cintor spadnjeni v prvi vojni v slovenski vesi Doberdob, stera gnes v Italiji stodji. Za tau ves se že dugo tak guči: Doberdob, slovenskih fantov grob. Doberdob pa zvekušoga vse vesi kaulak njega so v bojni do kraja uničene bile. Takši ali ovakši cintorov se eške gnes skur skrak vsikše vekše vesi leko vidi.

goraj skrak Soče se je človek obei krajaj fronte kaulak eške nigdar nej bojno. Skur 300 000 sodakov bujti bilau.

Kak smo že pisali, dosta Slovencev je tam svoje življenje zgotovilo. Na obej krajaj je gnako bilau. Moramo vedeti, ka Talani so Slovence mobilizejrali pa Monarhija tö. Tak se je nej na rejdko godilo, ka je brat na brata strejlo. Vejmo, Monarhija je na dva tala bila raztalana: na avstrijski pa madžarski. Obauji so ranč tak Slovence nut pozvali. Tak so se na Soči možakarge pa podje iz Porabja pa Prekmurja za tihince bojnati mogli. Od toga nam imena na križaj pripovedjajo, možakarge so se vcejlak po naše pisali: Kozar, Lazar, Škaper, Bedič, Sukič pa tak tadale pa tak naprej.

Vcejlak na kraji bitja na Soči se je cejla fronta vse do doline reke Nadiže spistila, una je tö krvava tekla. Vnauge slovenske vesi so vničene bile, lidge, cejle držine, so na velke bejžale, aj žive ostanajo. Tau »čüdo« se je skrak Kobarida zgodilo, da so kcu k sodačiji Monarhije Nemci prišli. Tau se je tak nagnauk zgodilo, ka Talani so najprva spoj nej vedli, ka se godi. Fronte so v prvi velki bojni zvekušoga statične bile, stale so, kak bi malo ovak prajli. Zdaj nagnauk pa je velka sila fronto raznok vtrgnola. Numere nam pripovedjajo, ka 270 000 Talanov je zgrableni bilau, za 300 000 se ne vej, ka se je z njimi zgodilo. Tau so takše numere, ka ti pamet stane. Depa s tejm slejgnjim bitjom se je fronta na Soči zgotovila. 855 dni je krv v potokaj tekla, po tejn je v te slovenske krajine mer prišo. Depa té mer je nej dugo na mejri ostano. Že malo po bojni je v Italiji fašizem začno glavau vüška zdigavati. Nauva baja se je na Slovence v Italiji spistila.

Miki Roš
Fotografije:
svetovni splet

»KAR JE VIDNO, JE NEVIDNO ...«

»... ko si sam, očem je skrito.« Tako se glasi refren prve pesmi na novi zgoščenki slovenske zasedbe Kontrabant, ki je izšla na začetku letošnjega leta. Omenjena verza je napisal prekmurski madžarski etnolog in pesnik *Albert Halász*, v slovenski jezik pa je celotno pesem prestavil vodja Kontrabanta *Béla Szomi Kralj*. Znani multiinstrumentalist se na plošči izkaže tudi kot pisec in prevajalec besedil, je pa obenem avtor skoraj vseh melodij.

Kontrabant že dolga leta deluje kot deloma družinska zasedba. Na novi zgoščenki z naslovom »Vidno je nevidno« na tolkala igra *Bélov sin Pál Szomi*, skoraj v vsaki pesmi pa slišimo prikupen glas njegove hčere *Kike Szomi Kralj*. Mlada talentka na plošči pogosto nastopa kot solistka v izpovednih ženskih samogovorih, medtem ko je večkrat sogovornica svojega očeta v duetih. Nekaj posebnega je skladba »Ne pušti, da ti ukradejo sanje«, pri kateri je kot avtor besedila zabeležen predstavnik tretje generacije, pokojni *Bélov oče Pál Szomi*. Album je pretežno akustične narave in se večkrat oddaljuje od tradicionalnega »world musica«, po katerem je postal Kontrabant prepoznaven in priljubljen. Člani zasedbe pa sežejo tudi po električnih kitarah, povsem rokavska sta družbenokritični komad »Ia-ia« in domovinska pesem »Domoljubna«. V slednji slišimo zapeti basista *Matijasa Severhena*, nepogrešljiva glasbenika na zgoščenki pa sta še *Dušan Železnikar* na akustični kitari oziroma

Gašper Povše na violini in mandolini. Več skladb se navezuje na mistično Prekmurje, torej domačo pokrajino *Béle Szomija Kralja*. V izbor je uvrščen njegov prevod pesnitve rojaka *Sándorja Szunyogha*, tudi sicer pa sodijo prestavitve iz madžarskega jezika med najbolj posrečena besedila na albumu. Vodja Kontrabanta ni mogel brez pesmi v prekmurskem slovenskem narečju: tokrat lahko v tej govorici prisluhnemo priredbi tradicionalnega vzhodnoevropskega židovskega napeva »Tumbalalajka«. Originalna kontrabantovska linija »world musica« se najčisteje pojavlja v zadnjem posnetku na plošči, gre za svojevrstno inačico makedonske ljudske pesmi »Jovano, Jovanke«. Lirični skladbi »Če se midva nikoli ne bi spoznala« daje violina skorajda »irski« duh, medtem ko v Kikinem žalostnem solističnem napevu

»Nekoč dekle spočelo je življenje« prepoznavamo elemente srednjeveške glasbe.

Če smo torej na začetku tega zapisa izpostavili, da se je nova plošča odmaknila od izvornih kontrabantovskih zasnov, smo to trditev tukaj na koncu deloma ovrgli. Veseljaške narave glasbenikov iz osrednje Slovenije pa ne poznamo le iz novega godrnjaškega komada »Danes ne delim poljubov«, temveč smo jo občutili tudi na obeh nastopih zasedbe v Monoštru (junija 2016 in novembra 2018).

V času, ko so zaradi pandemije odri v Sloveniji in na Madžarskem samevali, je Kontrabant ohranil svojo ustvarjalnost. *Béla Szomi Kralj* je v tem obdobju izdal tri pesniške zbirke, tokratni album pa lahko poslušamo kot najnovejši izbor njegovih pesmi.

Ploščo priporočamo vsem ljubiteljem kakovostne glasbe, ki korenini v ljudskem izročilu sveta, in zato na konec sestavka pripenjamo navedek z ovitka nove zgoščenke: »Kontrabant je živ, naj živi Kontrabant!«

-dm-

Pod Srebrnim brejgom ...

... se na slovenskom kraju na velke čaka na tau, ka se je na madžarskoj strani že zgodilo. Ja, super volitve so na pragi, že na dveri klonckajo. Zaprav, bole na duše pa srca lidi tisti klonckajo, steri bi radi v parlament pa najviše tagor prišli. Pa ranč nji nega malo, ka si tau želijo. Eške več pa je obečavanja, lepi rejči, gučanja o tejm, kak samo z njimi de Sloveniji pa lidam najbaupte šlau. Lagve rejči se to leko čujejo. Lagve rejči o tisti lidaj, steri na drugom političnon brgej stodjijo. Najbaupte zagnauk tistim kaže, steri so fronto prauti Janezi Janši napravili. Ja, takše se v slovenskoj politiki eške nej zgodilo, ka bi telko partij samo tau v svoji programaj melo, ka enoga človeka doj s funkcije liči. Skur tak je na Madžarskom bilau, fronta prauti Orbáni se je to delala. Na konci vejmo, kak se je zgotovilo. Vejmo tau to, kakšiva velkiva pajdaša sta Orbán pa Janša. Tak se zdaj leko samo čaka, če ta si eške tadale kak najbolje prejnigniva v roke leko segala. Ankete pravijo, ka nej, depa ankete nika ne valajo. Za dobri deset dni do lidge prajli, kak de tadale šlau. Zaprav, do prajli, koga škejo meti. Kak pa de tadale šlau, do uni delali. Zvejkšoga nigdar tak, kak obečavajo, gda lidam na dušo pa srce klonckajo. Prva pa se politična struktura vömini ali se kaj ovak zgodi, na velke svojim lidam slüžbe tala. Politični analitiki vejo prajti, ka tau kak slejgnje mazanje vögleda. Najbole v oči smijca tau, ka najbolje plačane funkcije v pejneznati firmaj tisti dobijo, stere Janšova SDS rada ma. Gvüšno, ka vsigdar je nej najbolje po regulaj napravleno. Na tau je KPK gor prišo. KPK je komisija, stera korupcijo kontrolaj pa jo na birovoji nutzglasli. Najprva o tom človeki neka povejmo, steromi so botri lidge iz SDS-a. Franci Matoz je fiškališ, steri ranč tou politično partijo na boriviji prejk ma pa Janšo to. Potisnili so ga nut v vse mogauče firme, slejgnje pa njim je, kak vse vögleda, nej gratalo. Janšo zo znauva nutzglasili, ka un sploj za Matoza nej bi smeju rokau gorzdigavati, gda so njemi nebesko dober slüž dali. Ja, v tom časi pred voitvami je tau vöprišo, tau pa trno lagva reklama gé.

Nuava stranka, steri ankete trno dobro kažejo, se Gibanje Svoboda zove. V Sloveniji je že skur šega gratala, ka vcejlak nauva stanka se gorzdigne, prva se volitve začnejo. Ja, pa nauvi človek, nauvi obraz to. Tak se je zgodilo, gda je Miro Cerar gor prišo, za njim pa eške Marjan Šarec je na veliko sceno staupo. Od njivi strank so samo eške nekšne drtine ostanole. Depa gda sta politično paut začnila, sta rejsan z velikimi stopaji na njau staupila. Té nauvi človek se Robert Golob zove. Za tau njegvo Gibanje Svoboda leko povejmo, ka kak ena elita vögleda. Najbole poznani v njoj so inda že skrak kopanje bili. Golob je v državnoj elektro firmi delo, v steroj je nebesko veliko plačo emo. Ka na skur 18 gezero evronov v enom mejseci pravite? Ja, trno dobro se čuje. Zdaj je njegvi propagandni slogan tau to, ka je veliko plačo za dosta menjšo plačo politika vömenjo. Istino nin na srejdli leko iškemo, depa istina v politiki vsigdar nej je za vörvati.

Naš Srebrni brejg vcejlak ovak vögleda. Ka un povej, je vsigdar istina bila pa istina ostanola. Samo tau je velka baja, ka njega niške v svojo stranko ali partijo neške vzeti. Leko ka ranč zatoga volo, ka istina v političnom bojnjanji vej lagvo oboditi.

Miki Roš

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 15. APRILA
DO 21. APRILA**
PETEK, 15.04.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost: Socialno vedenje živali, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Odpuljena svinjina, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Otroci Sredozemlja: Portugalska, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Egipt iz zraka, 14:20 TV-izložba, 14:35 Prislunimo tišini, 14:50 TV-izložba, 15:05 Mostovi - Hidak, 15:40 Osvežilna fronta, 16:10 Slovar spolne vzgoje, 16:20 Infodrom, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:05 Šef doma, 18:25 Vem! 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 V petek zvečer, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:55 Kinoteka: Najlepša, 0:55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:10 Napovedujemo

PETEK, 15.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:50 Videotrak, 10:45 Dobro jutro, 13:40 Sozvočja Slovenije: Ljudska glasba na Slovenskem, 15:30 O živalih in ljudeh, 16:15 Na vrtu, 16:45 Arhitekt Mediterana, portret Vojteha Ravnikarja, dokumentarni program, 18:00 Evangeličansko velikonočno bogoslužje, 19:00 Marijine skrivnosti: Zgodba o izjemnem življenju: Več kot mati, dokumentarni program, 20:00 Zadnje ure Jezusa Kristusa, dokumentarni program, 21:00 Križev pot, 22:35 F. Martin: Golgota (solisti, Simfonični orkester RTV Slovenija, Slovenski komorni zbor, Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj in Matthias Bamert), 0:25 Videonoč

SOBOTA, 16.04.2022, I. spored TVS

6:10 Odmevi, 7:00 Otroški program, 10:15 Infodrom, 10:30 Skoraj nikoli, 11:05 Kapucar, 11:20 TV-izložba, 11:45 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 14:40 Prislunimo tišini, 15:00 Blagoslov velikonočnih jedi, 15:30 Rojaki, 16:00 Ambienti, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Sobotno popoldne, 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Joker, 21:00 Kaj dogaja? 21:30 Vigil, 22:35 Poročila, Šport, Vreme, 23:00 Sedmi pečat: Tukaj sva, 0:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:55 Napovedujemo

SOBOTA, 16.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 9:00 Spomini: akad. prof. dr. Jože Pirjevec, dokumentarni program, 10:40 Skodelica kave, 11:40 Circom Regional 2021: Življenje v gozdu, 12:30 Škofjeloški pasijon, 13:40 Najlepša, 15:50 Koncert ob 50-letnici delovanja New Swing Quarteta, 17:10 Avtomobilnost, 17:50 Rokomet (M): Srbija - Slovenija, kvalifikacije za SP, 19:55 Utrip, 20:10 Zrcalo tedna, 20:30 Biblija: Salomon, 22:00 Pesem Amerike, 23:50 Videonoč

NEDELJA, 17.04.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 9:50 Ozare, 10:00 Velikonočna maša iz Vatikana, 12:00 Urbi et orbi: Papeževa veliko-nočna poslanica, 12:30 Obzorja duha, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 V petek zvečer, 14:50 TV-izložba, 15:10 Neverjetna zgodba poštarja Ferdinanda, 17:00

Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Nedeljsko popoldne, 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Mojster Čeng, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:25 Intervju, 23:25 Na tankem ledu, 0:20 Za lahko noč: Ensemble 4SAXESS (I. Leitinger, J. Gregorc, G. Gershwin, W. A. Mozart), 0:50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:05 Napovedujemo

NEDELJA, 17.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip, 7:15 Damijan Močnik, Hvalnica stvarstva (Zbori in orkester Zavoda sv. Stanislava, solisti in Damijan Močnik), 8:05 Mladi virtuoz: Patricija Avšič, Anej Gorenjak, Vid Ibic in SOS Junior, 9:00 Ljudje in zemlja, 10:10 Življenje na strehi sveta: Kultura in vera, 11:40 Duhec, 13:55 Matija Vertovec, veliki um slovenskega naroda, 14:55 Ambienti, 15:45 Pesem Amerike, 17:50 Egipt - reševanje starodavnih templjev, dokumentarni program, 18:55 Specialna enota Dunaj: Resnica umre prva, 19:50 Žrebanje Lota, 20:00 Arena, 21:00 Biblija: Salomon, 22:30 V mreži kamore: Krivda, 23:25 Nedeljsko popoldne, 0:55 Kaj dogaja? 1:30 Videonoč

PONEDELJEK, 18.04.2022, I. spored TVS

6:20 Zrcalo tedna, Utrip, 7:00 Dobro jutro, 9:00 Zverjasec, 9:25 Otroški program, 11:35 Vem! 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Potovanje, 14:25 TV-izložba, 14:40 S-prehodi: Kristjan Stopar in Damjan Košuta o filmu Kamen in les, 15:10 Dober dan, Koroška, 15:45 Studio Kriškraš: Spoznaj Nikolino, 16:10 Čudogozd, otroška oddaja, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Kulturni vrhovi: Križna gora nad Ložem, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:00 Šef doma, 18:20 Vem! 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Krt, 21:35 Jugoslovanske tajne službe, 22:30 Poročila, Šport, Vreme, 22:50 Opus, 23:30 Sozvočje svetov: Noč v Benetkah (Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije in Eva-Nina Kozmus), 23:55 F. Schubert, Maša št. 5 (Solisti, Mešani zbor GM, Simfonični orkester RTVS in Rossen Milanov), 0:55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:10 Napovedujemo

PONEDELJEK, 18.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Dobro jutro, 13:30 Šef doma, 14:10 Na lepše, 15:00 Prislunimo tišini, 15:30 Obzorja duha, 16:10 Ljudje in zemlja, 17:20 Sobotno popoldne, 18:55 Zadnje ure Jezusa Kristusa, 20:00 Velikonočni koncert z Modrijani, 21:45 Čudež Mohorjeve družbe, 22:15 Marija Magdalena, 0:15 Videonoč

TOREK, 19.04.2022, I. spored TVS

7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Opus, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Sočutje za prihodnost: 150 let Rdečega križa na Slovenskem, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Moj avtistični starejši brat in jaz, 14:10 TV-izložba, 14:30 Duhovni utrip: »Počakaj na nas, Ukrajina!« 14:45 TV-izložba, 15:00 Potepanja - Barangolások, 15:40 Otroški program, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Slovenski magazin, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:05 Šef doma, 18:25 Vem! 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Slovenija zdaj: Soočenje parlamentarnih strank, 22:00 Odmevi,

Šport, 22:55 Spomini: akad. prof. dr. Jože Pirjevec, 1:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:15 Napovedujemo

TOREK, 19.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:15 Videotrak, 12:30 Dobro jutro, 15:20 Avtomobilnost, 16:15 Televizija in kulturna dediščina, 17:20 Joker, kviz, 18:20 Kaj dogaja? 18:55 Potovanje, 20:00 Prihodnost dela: nova industrijska revolucija, 21:00 Limonada, 22:35 NaGlas! 22:55 Deklina zgodba, 23:55 Somalija, dežela na robu propada, 1:00 Videonoč

SREDA, 20.04.2022, I. spored TVS

6:10 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Slovenski magazin, 10:25 TV-izložba, 10:45 Šef doma, 11:10 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Oblikovanje vrtov, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Povezani z naravo, 14:20 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:15 Mostovi - Hidak, 15:50 Male sive celice, 16:35 Poročila, Šport, Vreme, 17:00 Slovenija zdaj: Soočenje zunajparlamentarnih strank, 18:25 Vem! 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Slovenija zdaj: Soočenje parlamentarnih strank, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Profil, 23:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 0:55 Napovedujemo

SREDA, 20.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:50 Videotrak, 11:45 Dobro jutro, 14:40 Na lepše, 15:30 Ambienti, 16:20 Ob 30-letnici Vokalne skupine Plamen, 17:30 Nedeljsko popoldne, 19:00 Moj avtistični starejši brat in jaz, 19:50 Žrebanje Lota, 20:05 Na utrip srca: V nenehnem pogonu: Raimonds Pauls, 21:05 Neustrašna, 22:05 Baron iz province: Žiga Zois, začetnik razsvetljenstva na Slovenskem, 22:50 Deklina zgodba, 23:50 Videonoč

ČETRTEK, 21.04.2022, I. spored TVS

06:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Dokumentarno-izobraževalna oddaja, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Porabimo govedino iz juhe, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Arena: Zdravniške napake in varnost pacientov, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Odnos z naravo: Povezanost človeka in narave, 14:25 TV-izložba, 14:45 Slovenski utrinki, 15:10 Težišče - Súlypont, 15:50 Sobotni krompir, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost: Spremembe na Arktiki, 17:50 Bela in Sebastian, 18:05 Šef doma, 18:25 Vem! 19:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Slovenija zdaj: Veliko soočenje predsednikov parlamentarnih strank, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:15 Dediščina Evrope: Romeo in Julija, 1:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:15 Napovedujemo

ČETRTEK, 21.04.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:30 Videotrak, 10:30 Dobro jutro, 13:20 Profil, 14:20 Za vedno tu, Slovenci od Krasa do morja, 15:30 V petek zvečer, 17:20 Rokomet (Ž): Slovenija - Črna gora, evropski pokal, 19:05 Darwinova skrivnost - ugrabljeni otroci z ladje Beagle, 20:05 Attenboroughovo popotovanje, 21:00 Avtomobilnost, 21:35 Ambienti, 22:10 Mednarodni koncert baletnih zvezd, 23:20 Deklina zgodba, 0:30 Slovenska jazz scena: Renato Chicco Trio, 1:05 Videonoč

102. ROJSTNI DEN JE SVETILA MLINARNA MATI

Te lejpa lejta zadobéjti je Boži dar tak za tetico Mlinarno Mariško, po možej Šömenek (Károlyné) kak za njivo cejlo famijijo. Tašen veltji pa lejpi svetek, gda se je prejk petdeset lüstva iz rodbine, od najmlajšoga do najstarejšoga, vtjüper srečalo pa svetilo te visoki rojstni den svoje matere, stare babe, prababe pa práprababe, so eštje nikdar nej doživeli. Mlinarna Mariška so svojo držinov živali v

Števanovci, par lejt pa že pri svoji najmlajši čeri v Slovenskoj vesi živéjo. Gnesden se z Boga pomočtjav leko radüvajo 6 mlajšom (na žalost so trgé že v vekivečnom mirej), 14 vnukom, 16 pravnukom pa dvöma prápravnukoma. Baug Vas živi, tetica Mariška, v dobrom zdravdji! (Več od Mlinarne tetice v naslednji novinaj.)

Klara Fodor, foto: Joseph Kaiser

MAROLTOVO SREČANJE V CERKVENJAKU

V nedeljo, 3. aprila 2022, sta se odvijala MAROLTOVO srečanje odraslih folklornih skupin in Ringaraja, srečanje otroških folklornih skupin, v dvorani Doma kulture v Cerkvjenjaku, v organizaciji Območne izpostave JSKD Lenart. Na srečanju so se predstavile folklorne skupine iz Slovenije: starejša OFS Šleka Pac, FS KD Sveta Ana, FS KD Cerkvjenjak in Tamburaško

društvo Apače. V programu je kot gostujoča skupina sodelovala FS ZSM Gornji Senik s svojimi porabskimi plesi. Po dolgem folklornem premoru smo imeli spet možnost preživeti na odru preplet slovenskih plesov. Čestitke organizatorjem za kvaliteten program.

*Gyöngyi Bajzek,
mentorica skupine*

Bukovniško jezero 2021

Sodelovalo je 40 ljubiteljskih slikarjev

V avli kulturnega doma v Dobrovniku so odprli razstavo likovnih del. Ta so lani julija nastala na Mednarodni likovni koloniji Bukovniško jezero 2021, na kateri je sodelovalo 40 ljubiteljskih slikarjev. Ob tej razstavi so pripravili še razstavo likovnih in literarnih del o Bukovniškem jezeru, ki so jih ustvarili šolarji Dvojezične osnovne šole Dobrovnik. Ta bodo vključili v kreativ-

Likovna dela in mednarodno likovno kolonijo je predstavil Mario Berdič Codella.

ne opozorilna table ob Bukovniškem jezeru, ki bodo opozarjali obiskovalce, da naj ne odmetavajo smeti v naravo. Razstavo in likovno kolonijo Bukovniško jezero 2021 sta organizirala lendavska območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti in Zavod za okolje in turizem Dobrovnik, pri organizaciji dogodka pa je sodelovala tudi občina Dobrovnik. Odprl in predstavil jo je likovni kritik in kustos *Mario Berdič Codella*, ki je lani poleti tudi prisostvoval ustvarjanju 40 ljubiteljskih likovnih ustvarjalcev pri Bukovniškem jezeru. Strokovni vodja, ki je ljubiteljskim slikarjem svetoval pri ustvarjanju, je bil akademski slikar *Duško Abramušič*. Udeleženci, ki so slikali v senci dreves na različnih lokacijah v okolici jezera, so bili v različnih območjih Pomurja, pa tudi iz Polzele, Celja in Velenja, nekaj pa tudi iz sosednjih držav.

Likovni kritik Mario Berdič Codella je povedal, da je na mednarodni likovni koloniji bilo veliko dogajanja, zelo pestro, bila pa je tudi odlična organizacija. Likovnice in likovniki so bili navdušeni nad okoljem Bukovniškega jezera, ki jih je motiviralo, da so ustvarili res lepa likovna dela.

Besedilo in fotografija: Jože Gabor

SLOVENC.I.HU

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrttek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB